

CD-29 STEREO

VISOR FRÅN DALARNA

Secular Folk-songs from Dalecarlia

MARGARETA JONTH, soprano

Alm Nils Ersson & Kungs Levi Nilsson, fiddles

Lars Jobs, pipe/fiddle; Leif Lyttkens, guitar

A BIS original dynamics recording

1	Å gåck int' än, du Peder (MJ)	0'29
2	2/1. Om morgonen helt bittida (MJ, AN) 0'36 2/2. Opp, opp, som e vippa (MJ) 0'53 2/3. Morgonhälsning (MJ) 1'13	2'52
3	Nu äro vi redo att vandra till skogs (MJ, KL, AN)	2'34
4	4/1. Sir du nôn vacker en gosse (MJ) 1'09 4/2. Leta ej mer (LJ, MJ) 1'40 4/3. Kom nu kossorna små (MJ) 1'05	4'02
5	5/1. En midsommarafton (MJ) 3'42 5/2. Leksands-visan (KL, AN) 1'51 5/3. Vid groddammen (MJ) 1'07	6'51
6	När som jag var på mitt adertonde år (MJ)	8'36
7	7/1. Av hjärtat jag dig älskar (MJ, AN) 1'55 7/2. Först tä snickaren... (MJ, LJ) 1'42	3'41
8	8/1. Å hej courage (MJ, LJ, KL, AN) 1'19 8/2. Å du har i ku, å jä har i get (MJ) 0'15 8/3. Här ska ni se en livad figur (MJ, AN) 2'15 8/4. Skomakarvisan (MJ) 0'27	4'27
9	9/1. Tullpolskan (KL, LJ, AN) 2'04 9/2. Femtusen man från Dalorten sprang (MJ) 1'04 9/3. Tre strömmingar å ena kaku brö' (MJ) 0'14	3'25

10	10/1. Ja sälla är de ynglingar (MJ)/Herrarbetslåt'n (KL, LJ, AN)	2'13
	10/2. Tjänarens lott (MJ)	1'08
11	11/1. Assint tobak (MJ)	1'03
	11/2. ABCD-visan (MJ, LL)	2'03
12	12/1. Jag ser på dina ögon (MJ)	2'32
	12/2. Nu är det soligt och varmt på näset (MJ, LJ)	2'43
	12/3. Nu står jag på min resa (MJ, AN)	1'22
13	13/1. Kvällen stundar (MJ)	2'00
	13/2. Å jettan däm mjölka så litä i kväll (MJ)	0'44
	13/3. Vaggvisa (MJ)	0'47
	13/4. Tuppen stod på brunnem (MJ, LJ)	1'05
14	14/1. Lov och pris i himmelen (MJ)	0'48
	14/2. Om aftonen är pust och gråt (MJ)	1'22

Margareta Jonth, soprano (MJ)

Alm Nils Ersson (AN) and

Kungs Levi Nilsson (KL), fiddles

Lars Jobs, pipe (LJ)

Leif Lyttkens, guitar (LL)

Margareta Jonth har gjort kloka val när hon inför den här skivan valt bland den stora mängden visor från Dalarna. Hon har vaskat fram en fin samling folkvisor, hämtade från ett flertal av landskapets socknar. Mångfalden av ämnen och stämningar har hon velat spegla genom att inleda med visan *Om morgonen helt bittida* och avsluta med *Om aftonen är pust och gråt*. Allt som finns däremellan hittar man i hennes visor.

Margareta har också menat att vi inte längre ska tro på den bild vi fick av "folkvisan" i våra skolsångböcker. Visst finns det vemod och molltoner i många visor, det kommer man inte ifrån. Men det finns ju så oändligt mycket mer. Lyssna bara på *Här ska ni se en livad figur* eller den lilla nonsensstumpen *Å du har i ku!*

Själv fastnar jag för *Sälla är de ynglingar som slipper gå att tjäna* när jag tänker på det mångtydiga i begreppet folkvisa. Visan handlar om de arbetsvandringar som dalfolket under många hundra år fått göra för att skaffa sig försörjning. Med tungt hjärta lämnade man sin by, kanske för att bege sig till Stockholm, där man kände sig "liksom ett lamm i främmande land" och fick som "fären bland ulvar träla sig fram".

Kanske väntar man sig en nedstämd melodi till en sådan bitter text? Nej, istället sjungs en glad, för att inte säga uppsluppen trall, som speglar okuvad livs- och sångarglädje.

Melodin har t.o.m. passat att använda som gånglåt under herrarbetsvandringarna, då man minsann behövde en lättsam musik. De tre leksandsspelmännen visar hur det kunde låta när den arbetande skaran var på marsch.

Några andra av Margaretas visor berättar om en väsentlig sida av livet i Dalarna: fäbodarna. Lockrop, visor för och om fäbodarna beskriver såväl det omvittnat sköna som mödan i en fäbodvistelse. I fäbodlivets arbetsmusik — hornlåtarna och lockropen — finns dessutom nyckeln till den övriga folkmusikens melodislingor.

På senare år har intresset för folkmusiken som bekant ökat kraftigt och skapat många unga spelmän. Nästan alla har funnit sin låtrepertoar och -stil

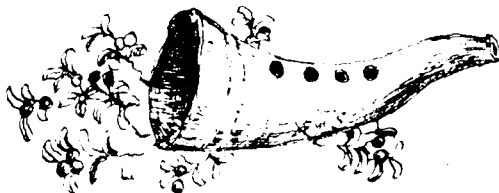
genom att lyssna till den levande traditionen och samtidigt studera äldre folkmusikuppteckningar.

Nåskullan Margareta Jonth visar här att man kan göra detsamma på folkvisans område. Margareta har både lyssnat och läst.

Det hör man.

Plus att hon därtill lagt sin sångutbildning och sin begåvning.

Det hör man också.

Margareta Jonth, sopran, från Nås i Västerdalarna. Folkvisor — som vi hör henne sjunga här — har funnits inom och omkring henne alltsedan barndomen. Det har givit henne roller i både Ingmarsspelen i Nås och Himlaspelet i Leksand. Hon har också hämtat hem flera priser i de stora internationella folksångstävlingarna i Wales.

Sin sångutbildning har hon erhållit av lärare som Kerstin Lindberg-Torlind, Stockholm och Elisabeth Radó, Wien, samt genom studier vid Musikhögskolan i Stockholm och Operastudio -67.

Hon är verksam som konsertsångerska både i Sverige och utomlands.

I ABCD-visan ackompanjeras hon av sin man, **Leif Lyttkens**, som vid sidan av sitt arbete som läkare spelar klassisk gitarr.

Spelmännen **Alm Nils Ersson**, **Kungs Levi Nilsson** och **Lars Jobs** kommer från Siljansnäs och Leksand. De hörs ofta tillsammans med den kände leksandsspelmannen Knis Karl Aronsson, som också bidragit med

några av skivans visor. I ett par nummer spelar Lars Jobs pipa (eller låtpipa som han helst kallar sitt instrument). Till några visor ackompanjerar Alm Nils med en understämma på fiolen.

Till vardags spelar Alm Nils altfiol i Kungl. Hovkapellet och Kungs Levi och Lars arbetar som folkskollärare.

Gunnar Ternhag

Margareta Jonth has chosen wisely from among the vast store of songs from Dalecarlia in making her selection for this record. She has sifted out a fine collection of folk-songs from a large number of different parishes. The variety of subjects and moods she has tried to reflect by starting with the song *In the morning very early* and ending with *In the evening are wailing and tears*. Everything in between can be found in her songs.

Margareta also has intended that we should no longer trust the impression we formed of the 'folk-song' from our school song books. Melancholy and minor harmonies are indeed to be found in many of the songs; they are unavoidable elements. But there is also very much more.

Just listen to *Here you will see a lively type* or the nonsense-rhyme *Oh you have a cow!* For me the song *Yes, happy are the youngsters who need not go and serve* typifies the diversity which is included in the term folk-song. The song describes the journeying in search of work which the people of Dalecarlia were obliged to undertake for many centuries in order to survive. With a heavy heart one left the village, perhaps for Stockholm where one felt 'like a lamb in a foreign country' and had to 'toil like sheep among wolves'. One might expect a sorrowful tune to such a poignant text. But instead it is sung to a cheerful, almost high-spirited melody which illustrates an indomitable enthusiasm for life and for singing.

The tune was even found suitable for use as a march by itinerant men searching for work, people obviously in need of cheering music. The three

fiddlers from Leksand demonstrate the sort of sounds which might have been heard among the groups of men wandering south in search of work.

Some of Margareta's other songs tell us something of an important aspect of life in Dalecarlia, the hill pastures. The calls of the herders, working songs and songs about the hill pastures describe both those aspects of life which are well-known for their beauty as well the drudgery involved. In the workaday music of the hill pastures — horn melodies and herder's calls — lies the key to the melodic content of the other folk-songs.

The growth of interest in folk-music in recent years has produced many young fiddlers. Almost all of them have found their repertoire and their style of playing by listening to the living tradition and by studying older collections of folk music.

Margareta Jonth from Nås demonstrates that the same thing is possible with folk-songs. Margareta has both listened and studied. She also contributes her vocal training and her talent. Just listen!

Margareta Jonth, soprano, comes from Nås in Western Dalecarlia. Folk-songs — which she sings here — have had their place within and around her since childhood. They have led to her appearance in the historical pageants 'Ingmarsspelen' in Nås and 'Himlaspelet' in Leksand. She has also won several prizes at the major international folk-singing festivals in Wales.

She has received her vocal training from such teachers as Kerstin Lindberg-Torlind, Stockholm and Elisabeth Radó, Vienna, and has attended the State College of Music, Stockholm and the Operastudio -67. She is much in demand as a recitalist, both in Sweden and abroad.

In the ABCD song she is accompanied by her husband, **Leif Lyttkens** who, besides working as a doctor, plays the classical guitar.

The fiddlers **Alm Nils Ersson**, **Kungs Levi Nilsson** and **Lars Jobs** come from Siljansnäs and Leksand. They can often be heard playing with the well-known Leksand fiddler Knis Karl Aronsson who has also contributed some of

the songs on this record. In two of the songs Lars Jobs plays a traditional flute. Alm Nils accompanies some of the songs with a lower part on the fiddle.

Gunnar Ternhag

1 Å GÅCK INT' ÄN DU PEDER

**Visa från Rättvik m.fl. Osterdalssocknar
upptecknad av G. Södersten. Taji=tagit;
gali=fel; alv jett=halv ett.**

A gåck int' än, du Peder å gåck int' än,
du Peder!

Uppå tröskeln uppå logan uppå skullan å lägg
dej litet tell!

Uta-lu-la-lu! Uta-lu-la-lu! Klocka ä'nt mer
än alv jett.

Ja du ar taji uppå gali visar

Ja du ar taji uppå minutvisarn

Klocka ä'nt mer än alv jett.

2 OM MORGONEN HELT BITTIDA

**Visa efter Jones Mats Persson, Leksand.
Upptecknad av Anders Jobs.**

Om morgonen helt bittida

står bonden opp och ropar dig.

Nu skall du opp det skall ske fort

så jag kan få mitt arbet gjort.

OPP, OPP SOM E VIPPA

**Vallvisa från Äppelbo, upptecknad av
Richard Dybeck.**

Opp, opp, som e vippa!

Mjölka dina skälleko!

Nä.r mina gå pa grönan vall

stå dina uppå mörkan stall.

Fy skämme däj!

Mina kor de stå och vila

då har du varken mjölka eller sjla.

Fy skämme däj!

1 OH DO NOT GO YET PETER

**Song from Rättvik and other parishes in
the east of Dalecarlia recorded by G.
Södersten.**

Oh do not go yet, Peter, oh do not go yet, Peter!

Up in the porch, up in the barn, up in the hay
loft and lie down a while more !

Uta-lu-la-lu! Uta-lu la lu! It is not more than
half past twelve .

Yes, you looked at the wrong hand,

Yes, you looked at the minute hand,

It is not more than half past twelve.

2 IN THE MORNING VERY EARLY

**Song handed down by Jones Mats
Persson, Leksand. Recorded by Anders
Jobs.**

In the morning very early

The farmer gets up and calls you.

Now you must get up, and get up quickly

So I can get my work done.

UP, UP LIKE A TAIL

**Pastoral song from Äppelbo, recorded by
Richard Dybeck.**

Up, up like a tail,

Milk your bell-cows.

When mine are out in the pasture,

Yours are still in the dark byre.

Shame on you.

My cows stand and rest,

While you have neither done the milking nor
separated it,

Shame on you.

MORGONHÄLSNING

Hornlåt från Älvdalen, upptecknad av E. J. Thunstedt.

(Härnning av horn)

Nå ä du färdig än?

Ja, ja ä färdig nu!

③ NU ÄRO VI REDO ATT VANDRA TILL SKOGS

Vallåt från Enviken blåst på horn av Norbergsmor och sjungen av storspelmannen W. Hedlunds mormor. Upptecknad av Karl Sporr.

Här har spelmännen gjort en gånglåt på visan.

Nu äro vi redo att vandra till skogs
med kor och med kalvar och får.

Vi vandra igenom de sumpiga träsk
för att vi ska få något bete för dem
för vår marsch som vi strävat så lång.

ibland nar jag vallar och dagen blir lång

jag blåser i luren en sång.

Vi vandra så glada båd' kalvar och kor
till hemmet så bär det igen lika fort
till kittlar och grytor och fat.

MORNING GREETING

Horn song from Älvdalen, recorded by E.J. Thunstedt.

(Imitation of a horn)

Well are you ready yet?

Yes, I am ready now.

③ NOW WE ARE READY TO GO TO THE FOREST

Pastoral song from Enviken, blown on the horn by Norbergsmor and sung by the master fiddler W. Hedlund's grandmother. Recorded by Karl Sporr. The fiddlers have here made a march of the song.

Now we are ready to go to the forest
With the cows and the calves and the sheep.
We wander through the marshy swamps
To find some grazing for them,
For our march that we have waited so long.

Sometimes when I am grazing the animals and
the day seems long
I blow a tune on my horn.
We wander so happily, both calves and cows
Homewards as quickly again,
To kettles and pans and dishes.

[4] SIR DU NÖN VACKER EN GÖSSE

Två hornlåtar efter Tillmans Sara i Nås.

"Den första bruk' je spälö då je 'a tapp' bort nô krittur", sa hon. Då förstod grannarna. Fick någon tag på det bortsprungna krittret, svarade man med den andra låten.

Sir du nõn vacker gösse sô be'n gå itta må.
Fast han bruk' tobak, fast han bruk' tobak
so hjälp' fur int' hä.

Här e dagar, här e nätter.

Här e den du letar ätter.

LETA EJ MER

Vallåt som förekommer allmänt i Dalarna.

Piplåten i tradition efter Knis Karl

Aronsson, Leksand, vars mormor blåst den på horn.

Leta ej mer, leta ej mer

korna ä hemma!

KOM NU KOSSORNA SMÅ

Vallåt efter Hägermor (f. 1832) i

Gimsbärke. Upptecknad av E. W. Roos.

Kom nu kossorna små, kom nu mina små rosor

Tulilu-tulerilu, tulerilu-tuleri-lu-lu

Kom nu kossorna små, kossor små.

[4] IF YOU SEE A HANDSOME LAD

Two horn songs handed down by Tillmans Sara from Nås. "The first I usually play when I have lost an animal", she said. The neighbours understood. If someone found the stray animal they answered with the other song.

If you see a handsome lad tell him to go in to me.
Though he smokes, though he smokes, it will
make no difference.

Here are days, here are nights.

Here is the one you are looking for.

SEARCH NO MORE

A pastoral song found all over Dalecarlia.

The flute song is traditional, handed down

by Knis Karl Aronsson, Leksand, whose grandmother used to blow it on the horn.

Search no more, search no more

The cows have come home.

COME NOW YOU LITTLE COWS

Pastoral song after Hägermor (b. 1832) from

Gimsbärke. Recorded by E.W. Roos.

Come now you little cows. come now my small
roses.

Tulilu tulerilu tuleri lu lu

Come now you little cows, you little cows.

[5] EN MIDSOMMARAFTON

**Visa efter Elvina Engström Malung
upptecknad av Carl Jansson.**

En midsommarafton den aldrig jag förglömmar
om än jag bleve gammal som mossan på trä.

För när jag står och ser huru vattnet drar
förbi,
jag tycker jag hör lilla vännen han ropar
däruti.

Där drogo dom notar där smidde dom krokar.
Men allt det var förgäves att återfå sin vän.

Nu får jag er flickor lära, I som ogifte äre,
behållen eder ärekrans till eder bröllopsdag.

Annars får ni för vännen käre små barn på
armen bäre.
Gud låte edert sängelag ske efter Guds behag.

Nu får jag fatta mod och följa Syraks ord.
Den döde gråt ej mera han är kommen
uti ro.

LEKSANDSVISAN

**Visa allmänt spelad i Leksand (bl.a. på
horn). Här i tradition efter Knis Karl
Aronsson. Även kallad *Bufärdslåten*.**

[5] A MIDSUMMER NIGHT

**Song handed down by Elvina Engström,
Malung, recorded by Carl Jansson.**

A midsummer night which I shall never forget,
Though I grow as old as moss on the tree.

For when I stand and watch the water flow
past,
I think that I can hear my little friend as he
calls out from its midst.

They dragged with nets there, they bent their
hooks there.
But it was all in vain for recovering her friend.

Now I must teach you girls, you who are not
married,
Keep your maidenhood until your wedding day.

Otherwise for the sake of your dear friend, you
will carry little children in your arms.
May your lovemaking take place at God's
pleasure.

Now I must take courage and follow Syrak's
words.
The dead man weeps no more, he is at rest.

LEKSANDSVISAN

**A song commonly played in Leksand (e.g.
on the horn). Here in a version handed
down by Knis Karl Aronsson. Also known
as *Bufärd's song*.**

VID GRODDAMMEN

Visa efter Jones Mats, Leksand,
upptecknad av C. Gudmundsson. Melodin
är *Bufärdslåten* men texten har tyskt
ursprung. Endast en vers har bevarats I
minne.

En ung flicka har i förtvivlan dödat sitt
nyfödda barn. Det lilla barnets själ får
aldrig ro utan smyger varje natt vid
groddammen som ett oroligt bloss.

Vid groddammen smyger om natten ett bloss
som sorgeligt flammor och skiner.

Där har ingen rot varken växt eller hägn
och aldrig så faller där dagg eller regn
blott vinden där klagande viner.

[6] NÅR SOM JAG VAR PÅ MITT ADERTONDE ÅR

Visa efter Nygårds Kersti i Boda,
upptecknad av Margareta Jonth. Vers 4-14
efter D. P. Lorentsson, Limesforsen.

När som jag var på mitt adertonde år
det var en vacker gosse som föll uti min håg.
Den tänkte jag för evigt att få äga.

Men denna min tanke rätt snarligt
försvann.

Det var en annan flicka som lades i hans famn.
Jag utan tårar därpå aldrig tänker.

Nog än jag hållit fader och moder så kär
och syskon och vänner som älskat mig här.
Så går dock denna kärlek över alla.

Jag har visst varit lycklig när du mig
älskade
nu har du mig förskjutit det kan väl alla se
på jorden kan jag ingen glädje hoppas.

BY THE FROG POND

Song handed down by Jones Mats,
Leksand, recorded by C. Gudmundsson.
The tune is that of *Bufärd's* song, but the
text is of German origin. Only one verse
has survived.

A young girl has, in despair, killed her
newborn infant. The infant's soul knows
no rest but haunts the frog pond every
night like an uneasy torch.

By the frog pond there steals at night a torch
Which pitifully flares and shines.

Nothing grows there and there is no shelter,
And there is neither dew nor rain,
Only the wind pines there.

[6] WHEN I WAS IN MY EIGHTEENTH YEAR

Song handed down by Nygårds Kersti in
Boda, recorded by Margareta Jonth.
Verses 4-14 handed down by D.P.
Lorentsson, Limesforsen.

When I was in my eighteenth year
There was a handsome lad whom I fell for.
I thought I would have him for ever.

But that thought of mine very soon vanished.
Another girl was laid in his arms.
I never think of it without tears.

Though I have loved both father and mother
And been loved by my siblings and friends.
That love is yet stronger than all other.

I was indeed happy when you loved me.
Now you have abandoned me which all can
see,
I can hope for no joy on earth.

Jag tänkte och jag trodde att du skull bli min vän,
och att jag var dig trogen vet Gud i himmelen,
om ingen uppå jorden det kan veta.

Du trodde falska vänner som lögner till dig bar,
men om du haft ren kärlek uti ditt hjärta kvar,
så hade de aldrig kunnat dig bedraga.

Du lydde falska vänner och ensam jag nu är,
med all den stora smärta som jag i hjärtat bär,
men Gud skall giva lönen åt oss alla.

Vi veta då inte vad vi skall genomgå,
det kommer en dag, då för domen vi skall stå,
och få den lön som vi åt oss förvärvat.

— Sök dig då en vän som bättre är än jag,
och må dig lyckan följa intill din sista dag,
men aldrig kan jag glömma forna dagar.

När ungdomen sig samlas med nöje och med ståt,
då är jag i stor ångslan med tårar och med gråt,
och önskade jag låg i svarta mullen.

Nog finns det väl vänner som jag håller kär,
men aldrig har jag vetat vad kärlek innebär,
förrän jag denna falskhet fått erfara.

I världen ej finnes en smärta så svår,
som övergår kärlekens svidande sår,
den endast läkas kan uti mörka graven.

Mitt hjärta det suckar; jag mistat min vän
den jag för alla älskat, näst Gud i himmelen.
Att glädjen skulle uti sorg förvandlas.

I thought and believed that you would be my friend
And God in heaven knows that I was faithful,
Even if none on earth can know it.

You believed false friends who brought you lies,
But had you had pure love left in your heart
They would never have been able to deceive you.

You obeyed false friends and now I am alone,
With all the great grief that I carry in my heart,
But God will repay us all.

We do not know what we shall suffer,
There comes a day when we stand before the judgement,
And receive what we have earned.

Look for a friend who is better than me,
And may happiness be with you until your last day,
But I can never forget earlier days.

When youth gathers for pleasure and with ceremony,
I am sorely troubled by tears and weeping
And wish that I lay in the black earth.

There are indeed friends whom I am fond of
But I never understood what love means
Before I suffered this betrayal.

In the world there is no pain as severe
As that of love;
It can only be healed in the dark grave.

My heart sighs: I have lost my friend,
He whom I loved most next to God in heaven.
That joy should be turned to sorrow.

— Nog skall jag vara förnöjder med min lott,
jag vill dig allt förlåta fast du mig har försmått
och sorgen skall väl en gång ta en ända.

Jag beder till den Högste som uti höjden bor
att han mig ej förskjuter, fastän jag syndig är.
Då har jag nog för denna korta tiden.

Hav tack för att du varit min endaste tröst.
Hav tack för alla stunder jag vilat vid ditt
bröst.
I himlen ska vi åter bli förenta.

7 AV HJÄRTAT JAG DIG ÄLSKAR
Visa efter Björs Olof i Leksand
upptecknad av C. Gudmundsson. Vers 2
efter Knls Karl Aronsson.

Av hjärtat jag dig älskar i all min levnads tid.
Men det kan jag väl veta jag får väl aldrig
dig.
Själv du mig haver lovat att du skall trogen
bli.
Men jag är alltför fattig. Det skall väl aldrig
ske .

Ack om jag kund' beskriva den kärleken
så svår,
som mången väl kan bära uti sin ungdoms
år.
Den som sin vän bortmister sin glädje mer
ej får.
En sådan sorg och ängslan all annan övergår.

I shall, of course, be satisfied with my lot,
I will forgive you everything, though you have
scorned me
And sorrow will surely end one day.

I pray to the Almighty who lives on high
That he not reject me, though I am sinful.
Then I have enough for this short time

Thanks for being my only succour,
Thanks for all the times I have rested at your
breast.
In heaven we will be reunited.

7 I LOVE YOU WITH MY HEART
Song handed down by Björs Olof from
Leksand, recorded by C. Gudmundsson.
Verse 2 handed down by Knis Karl
Aronsson.

I love you with my heart for my whole life.
But I know well that I will never get you.

You have promised me to be faithful.
But I am too poor. It will never be.

Oh if I could describe the difficulties of love
Which many can endure in the years of their
youth.

He who loses his friend gets joy no more.
Such sorrow and worry supersede everything.

FÖRST TÄ SNICKAREN...

Polska efter Josefs Lars Olsson (f. 1868),
Nås, upptecknad av Karl Sporr. Lars Jobs
har gjort en egen variant på den av
Margareta sjungna visan.

Först tä snickaren å sen tä smeden
å sen tä Fältivarns i kammaren.
Var inte lessen du Greta lilla.
Hej tunta luva, inte lessen
du får bli brud. Trall...

8 Å HEJ COURAGE

Polska från Leksand som Knis Karl
Aronsson sjunger den efter sin morfar.
'Ennmor stad=Hedemora; vacker
bok=brudpsalmbok; silverringar små och
stora=vigselring, "fingran".

Å hej courage mitt unga liv
för här är levande ådrar.
Å inte sörjer jag mera dig,
ej heller fäller jag tårar.

Tror du intet jag göra kan
fast jag har gått i snickarlära.
Det ska du nog med tiden bliva vars
att jag ska göra plogar flera.

Ja jag ska göra plogar så galant,
å du ska spinna och väva.
Så ska vi fara till 'Ennmor stad
å köpa 'äst å lass å släda.

A när vi komma till 'Ennmor stad
då vill det vara något mera.
Då ska jag köpa dej en vacker bok,
å silverringar små och stora.

FIRST TO THE CARPENTER...

Polska handed down by Josefs Lars
Olsson (b. 1868) from Nås, recorded by
Karl Sporr. Lars Jobs has produced his
own variation on the song which
Margareta sings.

First to the carpenter and then to the smith
And then to the tailor in the chamber.
Don't cry little Greta.
Don't cry you little thing
You will be a bride. Trala...

8 TAKE COURAGE

Polska from Leksand, as sung by Knis
Karl Aronsson, who received it from his
grandfather.

Take courage young life
For there is life in your veins.
No more will I mourn you
Nor shed any tears.

Do you think I can do nothing
Though I was apprenticed to a carpenter.
You will see that in time
I shall make many ploughs.

Yes, I shall make such fine ploughs
And you will spin and weave.
We will go to Hedemora
And buy a horse and a load and a sledge.

And when we come to Hedemora
There will be something else.
I will buy you a bridal hymnbook
And wedding rings.

'E sått i käring på 'Ennmor törg
å kom skå vi gå sta å si 'na.
'O slakta småsvinör å gjord sä körv.
å gambelgôssar stod å flina.

Å DU HAR I KU, Å JÄ HAR I GET
Polska efter E. Jonsson i Wästbjörka,
Rättvik, upptecknad av Karl Sporr.
Fjus=ladugård.

Å du har i ku å jä har i get
å då ska vi ha värarä.
Å sen ska vi gå i moffares fjus,
å då ska vi puss värarä.

HÄR SKA NI SE EN LIVAD FIGUR
Vispolska efter Anna Moraeus, Orsa,
hämtad från inspelning hos Svenskt
Visarkiv.

Här ska ni se en livad figur,
som alltjämt är glad och kvicker.
Jänter och flickor äro mitt liv
å jänter och vackra flickor.
Tjo fallderi å tjo fallderej
å tjo fallderi å litte-li-alej.
Å jänter och flickor äro mitt liv
å jänter och vackra flickor.

Kring majstången många tusen det var
och alla så var dom rara.
Och dansa' det gjord' dom jädrans så bra
men bäst gick för lilla Sara.
Tjo fallderi osv...

There sat a woman in the square in
Hedemora,
And come, we will go there and see her,
She butchered little pigs and made sausages,
And the old men stood and sneered.

OH YOU HAVE A COW, AND I HAVE A
GOAT
Polska handed down by E. Johnson from
Wästbjörka, Rättvik, recorded by Karl
Sporr.

Oh you have a cow and I have a goat
And we should have each other.
And then we will go into grandfather's barn
And there we will kiss each other.

HERE YOU WILL SEE A LIVELY TYPE
Song polska handed down by Anna
Moraeus, Orsa, recorded by the Swedish
Folk-Song Archive.

Here you will see a lively type
Who is still cheerful and lively.
Girls and maids are my life.
Girls and pretty maids.
Tjo fallderi å tjo fallderej
Å tjo fallderi å litte li alej.
Oh girls and maids are my life
Oh girls and pretty maids

Round the maypole there were thousands
And all of them were charming.
And dance they did quite marvellously
But best was little Sara.
Tjo fallderi...

När som vi hade ta't oss en sväng
vi kaffe och skorpor drucko.
Och sen tog vi te och dansa' igen
så att mina byxor sprucko.
Tjo fallderi osv...

Å alla så sa dom: titta på herr'n!
Å ynkeligt de mig brydde.
Men då ska ni se att Kajsa kom fram
å bums hon ihop dem sydde.
Tjo fallderi osv...

Men Kajsa hon sydd' mä byxera satt på
å stynga dom tog hon korta.
Å när jag kom hem och skulle ta dem av
då hängde de fast vid skjorta'.
Tjo fallderi osv...

SKOMAKARVISAN

**Denna polska efter Erik Karlsson i
Idbäck, Malung, är en variant av Glädjens
blomster.**

**Upptecknad av D. Jakobsson. Stser=skär,
dser=gör, bäko=beckar, när=intill.**

Hej hopp, låt oss glade vara
först på klacken ô sen på tå!
Skomakarn få vi när som vi behagar
ô allär e värt tå spar nör skor.
Skomakardränjen stser näverlappär,
'an dser skopinnär ô bäkö klackär
ô sôv när jäntom ô står så bra.

When we had danced a while
We drank coffee and ate rusks.
And then we started to dance again
So that my trousers split.
Tjo fallderi...

And they all said: look at him
And teased me pitifully.
But then, you see. Kajsa came
And instantly sewed them up
Tjo fallderi...

But Kajsa sewed them while I had them on
And she took fine stitches.
And when I came home and tried to take them
off
They were fastened to my shirt.
Tjo fallderi...

SHOEMAKER'S SONG

**This polska handed down by Erik
Karlson from Idbäck, Malung, is a
variant of Flowers of Joy (Glädjens
blomster). Recorded by D. Jakobsson.**

Heigh ho, let us be merry
First on the heel and then on the toe!
We can get the shoemaker when we want him
And it's seldom worthwhile to spare the shoes,
The apprentice cuts pieces of birch-bark
And cuts shoe pegs and waxes heels
And sleeps next to the maid and is well off.

[9] TULLPOLSKAN

Polska efter Tull Anders Persson, Leksand, vars son vidarebefordrat den till Knis Karl Aronsson. Från honom stammar denna version till vilken han sjunger texten: "Fem tusen man från dalorten sprang".

FEMTUSEN MAN FRÅN DALORTEN SPRANG

Polska efter Roligs Per Andersson i Siljansnäs, upptecknad av Nils Andersson. Texten efter en gumma i Gagnef.

Fem tusen man från Dalorten sprang med spikslagna skor och klubbor i hand till att försvara landom.

Och somliga gick och somliga sprang

och somliga kommo alls icke fram
och somliga tratt på hälom. Trall...
och somliga tratt på hälom.

En skilling banko två bullar brö'
vill int' döm leva får döm väl dö —
så sjöng dom bort i Bäsna. Trall...
sa sjöng dom bort i Bäsna.

TRE STRÖMMINGAR Å ENA KAKU BRÖ'

Polskstump från Boda, meddelad av Kersti Nygårds i Sjugare. Völn't=vill int' löva=leva.

Tre strömmingar å ena kaku brö'.
Völn't pojkar löva nog får dom dö.
Tra-di-dli-dam-ti-raj-da.

[9] TULLPOLSKAN

Polska handed down by Tull Anders Persson, Leksand, whose son passed it on to Knis Karl Aronson. This version originated with him, to which he sings the text 'Five thousand men hurried from Dalecarlia'.

FIVE THOUSAND MEN HURRIED FROM DALECARLIA

Polska handed down by Roligs Per Andersson from Siljansnäs, recorded by Nils Andersson. The text is from an old woman in Gagnef.

Five thousand men hurried from Dalecarlia
With nailed boots and clubs in hand
To defend their country.

And some of them walked and some of them ran

And some of them did not arrive
And some of them trod on their heels. Trall...
And some of them trod on their heels.

A silver coin and two bread rolls
If they don't want to live then let them die —
That's what they sang in Bäsna. Trall...
That's what they sang in Bäsna.

THREE HERRINGS AND A LOAF OF BREAD

Part of a polska from Boda, handed down by Kersti Nygårds from Sjugare.

Three herrings and a loaf of bread.
If the boys don't want to live they will have to die.

Tra-di-dli-dam-ti-raj-da.

[10] JA SÄLLA ÄR DE YNGLINGAR
Gånglåt efter Vifors Erik Larsson,
Äppelbo, upptecknad av J. Skoglund.

Ja, sälla är de ynglingar, som slipper gå
och tjäna,
som hult får vara hemma hos sin hulda far
och mor.

Jag är liksom ett lamm i främmande land
lik fåren ibland ulvar får jag tråla mig fram.
Att sörga för sig själv, det räcker nog väl till,
sen får de andra leva uti världen som dom
vill.

HERRARBETSLÅT'N

Visa efter Lind Karin i Leksand, "Sälla är
de ynglingar". Här spelad som gånglåt i
tradition efter Knis Karl Aronsson.

TJÄNARENS LOTT

Visa från Svärdsjö, upptecknad av E. J.
Thunstedt och A. Jobs.

Jag vill med pennan teckna allt några
enkla ord,
hur tjänaren får fara allt uppå denna jord:
Som molnet drivs av vinden till en annan ort.

[10] YES, HAPPY ARE THE YOUNGSTERS
March handed down by Vifors Erik
Larsson, Äppelbo, recorded by J.
Skoglund.

Yes happy are the youngsters who need not go
and serve.

Who may stay at home with their kindly
father and mother.

I am like a lamb in a foreign land,
Like sheep among wolves I toil my way.

To provide for oneself, that is quite enough.
The others may live out in the world as they
will.

MEN'S WORKSONG

Song handed down by Lind Karin from
Leksand, 'Happy are the youngsters'.
Here played as a march in a tradition
handed down by Knis Karl Aronsson.

THE SERVANT'S LOT

Song from Svärdsjö, recorded by E.J.
Thunstedt and A. Jobs.

I will with my pen write some simple words
About how the servant has to go everywhere
on this earth:

Is driven like a cloud by the wind to another
place.

[11] ASSINT TOBAK

Brudmarsch från Nås, upptecknad efter Torn Erik i Åhl av Kari Sporr. "Nås fabrik" syftar på den tobaksfabrik som fanns i Nås omkring 1860-1910.

Assint=ingen.

Assint tobak, assint tobak, assint tobak
i pipan då.

Men när som vi kom till Nås fabrik
då få vi ju tobak så mittji vi vill ha.

ABCD-VISAN

Bokstavsvisa efter Jont Maria Andersson (f. 1890) i Nås. Upptecknad av Margareta Jonth.

ABCD, ABCD. Kunde jag se!

Kunde jag se på dig min vän, kunde jag se
för kärleken!

ABCD, ABCD. Kunde jag se!

EFGH, EFGH. Kunde jag få
klappa och kyssa dig? O, vilken tröst för mig!
EFGH, EFGH. Kunde jag få?

IKLM, IKLM. Hjärtat i kläm.
Hjärtat i kläm för dig min vän, hjärtat i kläm
för kärleken.

IKLM, IKLM. Hjärtat i kläm!

NOPQ, NOPQ. Hjärtat itu.
Hjärtat mitt brista må, om jag dig ej kan få.
NOPQ, NOPQ. Hjärtat itu!

RSTVY, RSTVY. Klar himmelsky
ingen sky är så klar som dina blå ögonpar.
RSTVY, RSTVY. Klar himmelsky.

ZÅÄÖ, ZÅÄÖ. Ska jag nu dö,
ska jag nu dö för dig min vän, ska jag nu dö
för kärleken?
ZÅÄÖ, ZÅÄÖ. Ska jag nu dö?

[11] NO TOBACCO

Wedding march from Nås, recorded from Torn Erik from Åhl by Karl Sporr. There was a tobacco factory in Nås about 1860-1910.

No tobacco, no tobacco, no tobacco in my pipe,
But when we get to Nås factory
we'll get tobacco, as much as we want.

ABCD SONG

Alphabet song handed down by Jont Maria Andersson (b. 1890) from Nås. Recorded by Margareta Jonth.

ABCD, ABCD Could I see!

Could I see you my friend, could I see for love
ABCD, ABCD Could I see!

EFGH, EFGH Could I
Pat you and kiss you? Oh what a relief for me!
EFGH, EFGH Could I?

IKLM, IKLM My heart aches,
My heart aches for you my friend, my heart
aches for love.
IKLM, IKLM, My heart aches!

NOPQ, NOPQ. My heart is broken,
My heart will burst if I cannot have you,
NOPQ, NOPQ. My heart is broken,

RSTVY, RSTVY, The sky is clear,
No sky is as clear as your two blue eyes,
RSTVY, RSTVY, The Sky is clear.

ZÅÄÖ, ZÅÄÖ, Shall I now die,
Shall I now die for you my friend, shall I now
die for love?
ZÅÄÖ, ZÅÄÖ, Shall I now die?

[12] JAG SER PÅ DINA ÖGON

Polska efter Nygårds Kersti i Boda.

Uppptecknad av Margareta Jonth.

Jag ser på dina ögon du haver en annan kär.
Ack skönsta vännen lilla, säg vem det då är.
Då ville jag så gärna vara redelig mot dig,
så länge mitt hjärta det röres uti mig.

Dina svartbruna sköna ögon, din rosende
röda mun
de hava lagt uppå mitt hjärta en börda
så tung.
Halsbandet uppå halsen, det glimmar som
rödan gull,
därföre vill jag vara lilla vännen din så huld.

En vän förutan kärlek den liknar jag vid
det trädet utan näring som ingen frukt bär.
Den är icke värdig att kallas min lilla vän
som tager sig en annan och lämnar mig allen.

Och när jag bliver döder och lagder
uppå bår,
ack skönsta vännen lilla om kärleken består,
gack först till min säng och gack sedan
till min grav.
Vill du ej ge en blomma så skänk mig dock
en tår.

[12] I SEE IN YOUR EYES

**Polska handed down by Nygårds Kersti
from Boda, recorded by Margareta Jonth.**

I see in your eyes that you love another.
O my dearest little friend, tell me who it is,
I want to be honest with you
As long as my heart continues to beat.

Your dark-brown beautiful eyes, your rose red
mouth
They have laid on my heart a burden so heavy
The necklace on your neck, it shines like red
gold,
Therefore I wish, little friend, to be your
protector.

A loveless friend, I liken him to
The tree without nourishment which bears no
fruit.

She is not worthy to be called my little friend
Who takes another and leaves me all alone.

And when I die and am laid on my bier,
Ah fairest little friend, if love survives,
Go first to my bed and then to my grave.
If you will not give a flower then spare me a
tear.

NU ÄR DET SOLIGT OCH VARMT PÅ NÄSET

**Slättarvisa efter Knis Johanna
Danielsdotter (f. 1874), Leksand.
Uppteckningen gjord av
Margareta Jonth.**

Nu är de soligt och varmt på näset,
som Siljan famnar med armar blå.
Och fröna skallrar i penningrässet
och alle man skola ut och slå.
Se här min slipsten å här min bytta,
å mat i väskan till ängen ut.
Nu är det tid till att göra nytta.
En får nog svettas förr'n det tar slut.

Nu lilla Anna är räfsan färdig,
ditt namn jag skurit i skaftet in.
Kliv ej i bäcken, nej kom jag bär dig
igenom livet om du blir min.
Var inte rädd det är ej så farligt.
Du får ej väta de fötter små.
Nej jag ska bära dej nätt och varligt.
Det är ju gott att vi äro två.

Den ena stöder så lätt den andra,
det är ej lustigt att ensam gå.
Tillsammans vi ut på ängen vandra.
En gör ej nytta, men det gör två.
Och vad jag fäller du räfsar samman
och bär gar sedan i ladan in.
Kom låt oss vandra i lust och gamman
tills Herran skördar på ängen sin.

NOW IT IS SUNNY AND WARM ON THE POINT

**Harvest song handed down by Knis
Johanna Danielsdotter (b. 1874), Leksand.
Recorded by Margareta Jonth.**

Now it is sunny and warm on the point,
Which Lake Siljan embraces with its blue arms.
And the seeds of the penny-cress rattle in their pods
And everyone must go out and reap
See here is my wet stone and here is my tub,
And food in my bag out to the meadow.
Now is the time for being useful
One will surely sweat before it is done.

Now little Anna your rake is ready.
I have carved your name on the handle
Don't jump in the stream, no I will carry you
Through life if you will be mine.
Don't be afraid, it is not so dangerous.
You mustn't wet your tiny feet.
No I will carry you lightly and carefully.
It is good that we are two.

One supports the other so easily,
It is no fun to go alone.
Together we wander out in the meadow.
One is no good but two can do a job.
And what I reap you rake up
And then carry it into the barn.
Come let us wander in mirth and glee
Until the Lord harvests his meadows.

Du tror väl inte att jag dej sviker
och glömmor bort dej för gods och gull.
En blir ej lycklig för man är riker
och inte nöjder för pengars skull.
Men om man äger i alla öden
en trogen vän att sig sluta till,
då är man lycklig i själva döden.
Då har man gjort så som Herren vill.

Se så nu börjas, vad gräset ligger
omkull i rappet ty slättern går.
Förgäves blomman om livet tigger.
Nu är den slut hennes korta vår.
Och blomman faller ifrån sin stängel
när skördarn kommer med lien sin,
och tätt i spåren där går en ängel,
och räfsar samman och bärgar in.

NU STÅR JAG PÅ MIN RESA

**Avskedsvisa från Venjan, upptecknad av
K.-E. Forsslund.**

Nu står jag på min resa och skall fara.
Gud vet när jag kommer igen.
Farväl mina fränder så kära.
Farväl min utvaldaste vän.
Nog är det mycket svårt
när vänner skiljas åt.
Men det får intet hjälpa.
Jag kommer väl en gång igen.

[13] KVÄLLEN STUNDAR

**Bröllopskväde från Malung, upptecknat
av E. J. Thunstedt.**

Kvällen stundar och solen går neder,
och vårt nöje skall slutas i dag.
Aldrig stundar för mig eller eder
en så säll eller nöjsam dag.

You do not believe that I will let you down
And forget you for possessions and gold.
Riches do not make one happy
And money does not make one content.
But if, whatever fate may bring, one has
A steadfast friend to lean on
One is happy in death itself;
Then one has done what the Lord requires.

See now it starts and the grass lies
Beaten down for the harvester is at work.
In vain the flower pleads for mercy
Now her short spring is over.
And the flower falls from its stem
When the harvester comes with his scythe
And close in his tracks goes an angel
And rakes it together and carries it in.

NOW I AM ABOUT TO SET OUT

**Farewell song from Venjan, recorded by
K.-E. Forsslund.**

Now I am about to set out and travel.
And God knows when I will return.
Goodbye my friends so dear.
Goodbye my chosen friend.
Hard it is indeed
When friends must part.
But it cannot be helped.
I will return some day.

[13] EVENING IS NIGH

**Wedding song from Malung recorded by
E.J. Thunstedt.**

Evening is nigh and the sun goes down,
And our pleasure shall finish today.
Never approaches for you or for me
such a blissful or enjoyable day.

Kvällen stundar och solen går neder.
Vi åtskiljas förr'n natten faller på.
Guds nådesol för oss och eder
lyse så, att ingen vilse månne gå.

Uti alla vår levnadsskiften
tackom Gud av hjärtans grund.
Han låte oss gamla och unga
lugnt njuta båd' vila och blund.

Å JETTAN DÄM MJÖLKA SÅ LITÄ I KVÄLL

**Visa från Leksand efter Land Kerstin från
Björsgrop, upptecknad av C.
Gudmundsson.**

Å jettan däm mjölka så lite i kväll.
Lagom tä läppsnuva åt Pil Hans.
Å gröten va koka å skeda stod ti,
Å vill int ni äta så få ni lätt bli.
Tra-li-la, tra-li-la, la-la.

VAGGVISA

**Vaggvisa, allmänt sjungen i Dalarna.
Denna text kommer från Dala-Floda.**

Tussålullå lite' barn, sôm a sô många farôr.
Fôsst en klôckar, sen en präst,
sô tre are kärôr.
En i Järna, två i Nås, fyra ô tjuo i Västerås.
Förutom alle dôm arå!

Evening is nigh and the sun goes down.
We part before the night falls.
May God's merciful sun for us and for you
Shine so that no-one may get lost.

In all the changes of life
Let us thank God from the bottom of our
hearts.
He lets us young and old
Peacefully enjoy both rest and sleep.

OH THE GOATS GIVE SO LITTLE MILK THIS EVENING

**Song from Leksand handed down by
Land Kerstin from Björsgrop, recorded
by C. Gudmundsson.**

Oh the goats give so little milk this evening
As much as Pil Hans' pinch of snuff.
And the porridge has cooked and the spoon is
ready in it,
And if you don't want to eat you will have to
refrain.
Tra li la, tra li-la, la-la.

CRADLE SONG

**Cradle song, common throughout
Dalecarlia. This text comes from Dala-
Floda.**

Little baby girl who has so many fathers,
First a sexton, then a priest,
And then three other men.
One in Järna, two in Nås, twenty-four in
Västerås
Besides all the others.

TUPPEN STOD PÅ BRUNNEM

**Vaggvisa efter Nygårds Kersti, Boda, upp-
tecknad av Margareta Jonth.**

Korä=kornet, bles=blåste.

Tuppen stod på brunnem, 'add e' bla' ti
munnem.

Vårt skull'n fliga? Väst om have' vida.

Ocka skull'n dar å gärå? Si ätter ocka mor
å far dem gjolä.

Mor ho nistô garä. Far 'an trampô korä.

A piga 'o bles ti e' lite fingerhorn.

A pilt'n gick ti skojem å sköt kråkor å lomar.

THE COCK STOOD ON THE WELL

**Cradle song handed down by Nygårds
Kersti, Boda, recorded by Margareta
Jonth.**

The cock stood on the well,
Where should he fly? West across the wide sea.
And what should he do there? See what his
mother and father are doing.

Mother she winds the wool. Father he tramps
the barley.

And the maid blew a little finger horn.

And the lad went to the forest and shot crows
and divers.

[14] LOV OCH PRIS I HIMMELEN

**Aftonpsalm, blåst på horn av Tillmans
Sara i Storbyn, Nås. Uppptecknad av Karl
Sporr.**

Lov och pris i himmelen.

Tack för den nåd vi fått i dag.

[14] GLORY AND PRAISE IN HEAVEN

**Evening hymn blown on the horn by
Tillmans Sara from Storbyn, Nås.
Recorded by Karl Sporr.**

Glory and praise in heaven.

Thanks for the mercy we have received this
day.

OM AFTONEN ÄR PUST OCH GRÅT

**Psalm efter Björs-Olle, Leksand,
uppptecknad av Karl Sporr. Texten skrev
J.O. Wallin 1816.**

Om aftonen är pust och gråt
då vänner måste skiljas åt;
Men Gud en bättre morgon ger
då ingen gråt skall vara mer.

Så vila i välsignelse
du gode trogne tjänare;
Gå i din Herres glädje in
och lönen för din möda finn.

IN THE EVENING ARE WAILING AND TEARS

**Hymn handed down by Björs-Olle,
Leksand, recorded by Karl Sporr. Text by
J.O. Wallin, 1816.**

In the evening are wailing and tears
When friends must part:
But God will give a better morning
When there will be no more tears.

So rest with a blessing
You faithful servant
Go in to your Lord's joy
And find the reward for your toil.

Translation by William Jewson

Recording data: 1975-08-05/06 at Wik Castle, Sweden
Recording engineer: Robert von Bahr
2 Sennheiser MKH105 microphones; Revox A-77 tape recorder (15 i.p.s.);
Scotch 206 tape

Producer: Margareta Jonth

Technical Producer: Robert von Bahr

Tape editing: Robert von Bahr

CD transfer: Siegbert Ernst

Cover text: Margareta Jonth, Gunnar Ternhag

English translation: William Jewson

Front cover photograph taken at Bantjärn, Nås

Booklet drawings: Michael Söderlundh

Typesetting, lay-out: Kyllikki & Andrew Barnett, Compact Design Ltd.

Colour origination: Studio 90 Ltd., Leeds, England

© 1975 & © 1994, Grammofon AB BIS, Djursholm.

BIS recordings can be ordered from our distributors worldwide.

If we have no representation in your country, please contact:

BIS Records AB, Stationsvägen 20, SE-184 50 Åkersberga, Sweden

Tel.: +46 8 544 102 30 Fax: +46 8 544 102 40

info@bis.se www.bis.se

